

ΙΣΤΟΡΙΑ Β΄ ΤΑΞΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

3^ο ΘΕΜΑ

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

α. Ποιοι αποτελούσαν τον κορμό του πληθυσμού του βυζαντινού χωρίου τον 6^ο αιώνα και ποια ήταν η εξέλιξη της κοινωνικής τους θέσης από τα τέλη του 8^{ου} αιώνα και εξής;

(μονάδες 13)

β. Ποιοι αποτελούσαν τα κατώτερα στρώματα της φεουδαρχικής κοινωνικής πυραμίδας στη Δυτική Ευρώπη και ποιες ήταν οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματά τους;

(μονάδες 12)

Μονάδες 25

Κείμενο 1

Ο όρος «χωρίον», που αρχικά σήμαινε το χωράφι, κτήμα, ή αγρό, στη μεσοβυζαντινή εποχή σηματοδοτεί τον συγκεκριμένο τόπο, οικισμό, όπου κατοικούν οι «χωρίται» ... Οι ανεξάρτητοι μικροϊδιοκτήτες αποτελούν ιδανικά την κυρίαρχη ομάδα, αλλά δεν έλλειπαν οι εξαρτημένοι καλλιεργητές (ενοικιαστές, πάροικοι), οι εργάτες (μίσθιοι) και πιθανώς οι δούλοι.

Έφη Ράγια, «Βυζαντινῶν μέτρον τύχης», [Λήμμα: «Χωρίον»](#), Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Τομέας Βυζαντινῶν Ερευνῶν, (τελευταία προσπέλαση: 30-10-2022)

Κείμενο 2

Είτε χαρακτηρίζονται κάτοικοι των χωριών είτε βιλάνοι, ελεύθεροι χωρικοί που ζουν κι εργάζονται στο πλαίσιο της villa¹, είτε τέλος δουλοπάροικοι, όλοι οι αγρότες της μεσαιωνικής εποχής κάνουν την ίδια σκληρή και δύσκολη ζωή. Όλοι υπάγονται στον ίδιο αφέντη, τον χωροδεσπότη, ιδιοκτήτη του φέουδου, που μπορεί να τους προστατεύει, αλλά κυρίως τους ορίζει, τους τιμωρεί και αποκομίζει από την εργασία τους το μεγαλύτερο μέρος των εισοδημάτων του.... Μπορεί ο μεσαιωνικός δουλοπάροικος να μην ήταν στην κυριολεξία σκλάβος, δεν ήταν όμως και ελεύθερος

¹ Villa: η μικρότερη διοικητική μονάδα στη φεουδαρχική Ευρώπη

άνθρωπος. Απαγορευόταν να καρεί² μοναχός ή να γίνει ιερέας. Δεν μπορούσε να προσφύγει στη δικαιοσύνη ούτε να διαθέτει τα αγαθά του χωρίς περιορισμούς. Δεν υπέκειτο σε στρατιωτική υπηρεσία. Δεν μπορούσε να μετακινηθεί ελεύθερα, δεδομένου ότι ήταν προσδεδεμένος στον χωροδεσπότη του με προσωπικούς δεσμούς αλλά και με τη γη.

S. Bernstein – P. Milza, *Ιστορία της Ευρώπης*, τόμος α', «Από τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία στα Ευρωπαϊκά κράτη, 5^{ος}-18^{ος} αι.», σελ. 116-117, εκδ. Αλεξάνδρεια

1997

² να κουρευτεί, δηλ. να γίνει μοναχός